

Stručný obsah

Část I: Jak psát správně aneb Pravopisně-gramatický výlet pro otrlé		15
Kapitola 01	Vlastní jména pod lupou	17
Kapitola 02	Jak se popasovat s přídavnými jmény	31
Kapitola 03	Psaní velkých písmen	43
Kapitola 04	Psaní zkratek a značek	53
Kapitola 05	Zaměřeno na zájmena	63
Kapitola 06	Člověk versus psaní číslovek	77
Kapitola 07	Správné psaní „s“ a „z“	85
Kapitola 08	Jak vyzrát na přechodníky	89
Kapitola 09	O správném stupňování	97
Kapitola 10	Jak nám čeština dává na výběr	105
Kapitola 11	Nerovný boj s čárkami	111
Kapitola 12	Oříšky v našem slovníku	139
Část II: Jak psát čtivě aneb Několik slov o stylistice		165
Kapitola 13	Nepřirozené vyjadřování	167
Kapitola 14	Jazyk spisovný, hovorová a obecná čeština	177
Kapitola 15	Uvržení do vazby?	183
Kapitola 16	Stavba vět	187
Kapitola 17	Vylepšení nikoli kosmetická	199
Část III: Jak psát hezky aneb Základy typografie		207
Kapitola 18	Plná hrst znamének	209

Kapitola 19	Závorky a uvozovky	221
Kapitola 20	Kdy (ne)používat mezerník	231
Kapitola 21	Zásady správného dělení a sazby	239
Část IV: Jak psát s chutí aneb Vyladte své texty k dokonalosti		249
Kapitola 22	6 tipů pro psaní od George Orwella	251
Kapitola 23	Knihovna šíleného korektora	259
Kapitola 24	Čeština na internetu	265
Kapitola 25	Jak se stát korektorem	271
Kapitola 26	Korektura z pohledu klienta	277
Kapitola 27	Jak psát oficiální korespondenci	285
Kapitola 28	Jak se vyhnout zbytečným chybám	293
Část V: Bonusové materiály		297
Kapitola 29	Čemu se (nejen) korektor zasměje	299
Kapitola 30	Co je v češtině nového	305
Kapitola 31	Fascinující svět jazyků	311
Kapitola 32	Historie a současnost češtiny	321
Kapitola 33	Zajímavosti z vývoje našeho jazyka	347
Kapitola 34	Angličtina a její zvláštnosti	367
Dodatek A	Použitá literatura a další zdroje	407
Dodatek B	Řešení testových otázek	411

Podrobný obsah

Část I: Jak psát správně aneb Pravopisně-gramatický výlet pro otrlé 15

Kapitola 01 Vlastní jména pod lupou 17

Co jsou to vlastní jména	17
Osobní jména	18
Zeměpisná jména	22

Kapitola 02 Jak se popasovat s přídavnými jmény 31

Mladá děvčata, stará okna	31
Ranní, raný, nebo ranný?	31
Viděli jsme manžele Novákovy	32
O Nedvědově gólu, nebo o Nedvědovu gólu?	33
Chladicí versus chladící aneb Přídavná jména dějová a účelová	34
Když spojovník určuje význam	34
Spojení s číslovkami	36
„Chytáky“ v přídavných jménech	36

Kapitola 03 Psaní velkých písmen 43

Oslovení v dopisech	43
Ještě jednou o vlastních jménech	44
Patálie s názvy měst, ulic a staveb	44
O živých bytostech a jim podobných	46
Instituce, státy a regiony všeho druhu	47
Velká písmena u přídavných jmen	49
Závěrečné slovo k identifikaci vlastních jmen	49
Psaní velkých písmen v závorkách	50

Kapitola 04 Psaní zkratek a značek 53

Trocha teorie	53
Trocha praxe	55
Tři doporučení na závěr	61

Kapitola 05 Zaměřeno na zájmena 63

Mně, nebo mě?	64
---------------	----

Ho, je, nebo jej?	64
Můj vs. svůj	65
Vaši/vaší, ji/jí	68
Společnost, jejíž posláním...	69
Skloňujeme „jenž“	69
Zrádné slovíčko „jakýkoli“	71
„Sebe samy“, ale „sami sebe“ – je to možné?	72
Kapitola 06 Člověk versus psaní číslovek	77
Druhy číslovek	77
Správný formát číslovek	78
Skloňování číslovek	81
Kapitola 07 Správné psaní „s“ a „z“	85
Používání předložek „s“ a „z“	85
Správné psaní předpon „s-“ a „z-“	86
Když „s-“ a „z-“ určují význam	87
Slovo závěrem	88
Kapitola 08 Jak vyzrát na přechodníky	89
Krátká vsuvka o slovesných třídách	89
Typy přechodníků a jejich použití	90
Opakování – matka moudrosti	94
Závěrečná poznámka	95
Kapitola 09 O správném stupňování	97
Trocha teorie na úvod	97
Problematické tvary	98
Stupňování nestupňovatelného	99
Dvojité stupňování	100
Stupňování pomocí výrazů víc/více	100
Závěrečná korektura	101
Kapitola 10 Jak nám čeština dává na výběr	105
Dublety	105
Další oblasti výběru	108

Kapitola 11 Nerovný boj s čárkami 111

Vedlejší a hlavní věta, poměry	111
Věty jednoduché	124
Závěr	135

Kapitola 12 Oříšky v našem slovníku 139

Absorpce (nikoli absorbce)	139
Abychom (nikoli „aby jsme“) aneb Podmiňovací způsob	139
Alba (nikoli albumy)	140
Aniž, nebo aniž by?	141
Antedatovat (nikoli antidatovat)	142
Být s to (nikoli být z to)	142
Cíli (nikoli cíly)	142
Dějà vu, nikoli deja vu – pravopis a význam	142
Dokážu, dokážou (spíše než dokáži, dokáží)	143
E-mail, nebo email?	143
Empatie – význam slova	144
Euro (skloňování)	144
Exspirace (spíše než expirace)	144
Fax (nikoli fax.)	145
Handicap, nebo hendikep?	145
Hardware, software... (skloňování)	145
Jakoby, nebo jako by?	146
Je možné, je nutné (spíše než je možno, je nutno)	146
Kdo s koho (nikoli kdo z koho)	147
Kromě čeho, ale mimo co	147
Kůra, nebo kúra?	147
Leitmotiv (nikoli lightmotiv)	147
Lobovat, nebo lobbovat?	148
Na shledanou (nikoli nashledanou)	148
Na to, nebo nato?	149
Navečer, nebo na večer?	149
Neboli (nikoli nebo-li)	149
Nemoc (skloňování)	150
Nohy, ruce, oči, uši (skloňování)	150
Oslyšet (význam „nevyslyšet“)	151
Poliklinika (nikoli polyklinika)	151
Pomozte (nikoli pomozte)	152

Práce (skloňování)	152
Protežovat (nikoli protěžovat)	152
Přece (nikoli přeci)	153
Přihlaste se (nikoli přihlašte se)	153
Přesvědčete se i přesvědčte se	153
Připomněl (nikoli připoměl)	154
Pýchavka (nikoli píchavka)	154
Respektive (nikoli respektivě)	154
Scenárista (nikoli scénárista)	155
Sebereflexe – význam slova	155
Ses, sis (nikoli jsi se, jsi si)	155
Sestávat (nikoli sestávat se)	156
Shora, ale zdola	156
Skútr (nikoli skůtr)	156
Soudce (oslovujeme „pane soudce“)	157
Spatra, nebo z patra?	157
Standard (nikoli standart)	157
Status, nebo statut?	158
Tchyně (nikoli tchýně)	159
Tip, nebo typ?	159
Triumf, nebo trumf?	160
Viceprezident (nikoli víceprezident)	160
Viz (nikoli viz.)	160
Výjimka (nikoli vyjímka)	161
Za to, nebo zato?	161
Zda, zdali (nikoli zda-li)	161

Část II: Jak psát čtivě aneb Několik slov o stylistice **165**

Kapitola 13 **Nepřirozené vyjadřování** **167**

Jazyky se neliší jen slovní zásobou	167
Popularita slovesných substantiv	168
Řetězce podstatných jmen	170
Nadužívání trpného rodu	170
Jak se všechno dělá samo	171
Úmyslně odlidštěný jazyk	172
Souhrnně řečeno...	173

Kapitola 14 Jazyk spisovný, hovorová a obecná čeština **177**

Slohové rozvrstvení jazykových prostředků	177
Hovorová čeština	178
Kombinování různých stylů	179
Obecná čeština	180
Závěr	181

Kapitola 15 Uvržení do vazby? **183**

Typická chybná vazba	183
Významově podobná slova	184
Příliš populární předložka	184

Kapitola 16 Stavba vět **187**

Několik poznámek ke slovosledu	187
Opakování slov či vět	191
Nevyjádřený podmět	192
Výčty	193
Nepřirozené vazby s „pro“	194
Špatné používání slova „důvod“	195
Nadměrné používání zájmen	196

Kapitola 17 Vylepšení nikoli kosmetická **199**

Adjektivum, nebo trpné přičestí?	199
Díky/vinou/kvůli	200
Pleonasmy a katachréze	200
Kombinace „sice – ale“	203
Spojka „i“ se mění na „ani“	203
Kdy číslovky vypisujeme slovem	203
Naučili jste se psát čtivě?	204

Část III: Jak psát hezky aneb Základy typografie **207**

Kapitola 18 Plná hrst znamének **209**

Pracujeme se středníkem	209
Pomlčka a spojovník	211
Další znaménka	218
Závěr	219

Kapitola 19 Závorky a uvozovky 221

- Závorky – jak na ně 221
- Píšeme v uvozovkách 224

Kapitola 20 Kdy (ne)používat mezerník 231

- Proč mezery 231
- Mezera ve větě 231
- Tři tečky 232
- Mezery v technických údajích 233
- Mezery ve zkratkách 234
- Rozsahy, spojovník a matematická znaménka 234
- Jak pracovat s lomítkem 236
- S trochou pečlivosti... 236

Kapitola 21 Zásady správného dělení a sazby 239

- Dělení slov 239
- Několik tipů k sazbě 245
- Dovětek k náročné kapitole 248

Část IV: Jak psát s chutí aneb Vyladte své texty k dokonalosti 249

Kapitola 22 6 tipů pro psaní od George Orwella 251

- Esej v kostce 251
- 1. tip: Nikdy nepoužívej metaforu, přirovnání nebo jiný stylistický prostředek... 252
- 2. tip: Nikdy nepoužívej dlouhé slovo, když můžeš stejně dobře použít krátké 253
- 3. tip: Pokud můžeš nějaké slovo vypustit, udělej to 254
- 4. tip: Nikdy nepoužívej trpný rod, když můžeš použít činný 255
- 5. tip: Nikdy nepoužívej cizojazyčný obrat, vědecký termín nebo žargonový... 256
- 6. tip: Pokud bys měl říct něco vysloveně barbarského, neváhej kterékoli... 257

Kapitola 23 Knihovna šíleného korektora 259

- Pravidla českého pravopisu 259
- Stručná mluvnice česká 260
- Akademická příručka českého jazyka 260
- Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost (SSČ) 260
- Slovník spisovného jazyka českého (SSJČ) 261
- Nový akademický slovník cizích slov 261

Nová slova v češtině – slovník neologismů (2 díly)	261	
Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení	262	
Tezaurus jazyka českého	262	
Jak psát správně čárky	263	
Norma ČSN 01 6910	263	
Další publikace	263	
Závěr	264	
Kapitola 24	Čeština na internetu	265
Internetová jazyková příručka	265	
Český národní korpus	267	
Databáze heslářů Lexiko	269	
Nechybujte.cz	270	
Sečteno a podtrženo	270	
Kapitola 25	Jak se stát korektorem	271
1. Vědomosti	271	
2. Pečlivost	272	
3. Spolehlivost	273	
4. Všeobecný rozhled	274	
Otcovské slovo závěrem	275	
Kapitola 26	Korektura z pohledu klienta	277
Vytipujte si vhodné kandidáty	278	
Položte ty správné otázky	280	
Domluvte průběh spolupráce	281	
Cizojazyčné korektury	283	
Závěr	284	
Kapitola 27	Jak psát oficiální korespondenci	285
Nejprve obecně k obsahu	285	
Jak má vypadat dopis	286	
Jak má vypadat e-mail	290	
Kapitola 28	Jak se vyhnout zbytečným chybám	293
Mezi psaním a kontrolou si udělejte pauzu	294	
Uvědomte si, v čem často chybujete	294	

Text si přečtete alespoň dvakrát	294
Jednou si text přečtete nahlas	295
Automatické „kontroly pravopisu“ využívejte, ale nespolehejte na ně	295
Nestyďte se zeptat	295
Požádejte někoho, aby si vaše dílo přečetl	295
Shrnutí a závěr	296

Část V: Bonusové materiály **297**

Kapitola 29 Čemu se (nejen) korektor zasměje 299

Komické překlepy	299
Nesmyslné výroky	300
Katachréze	302
Automatická kontrola pravopisu	303

Kapitola 30 Co je v češtině nového 305

Novinky na poli jazykovědy	306
Závěr	309

Kapitola 31 Fascinující svět jazyků 311

Kolik jazyků na světě je?	311
Kde se tu všechny ty jazyky vzaly?	313
Který jazyk má nejvíc slov?	316
Znakové jazyky	317
A jsme u cíle	319

Kapitola 32 Historie a současnost češtiny 321

Kdy a jak se začalo mluvit a psát česky?	321
Rozuměli bychom si s Čechy ze středověku?	324
Proč se vůbec jazyk mění?	327
Proč se na Moravě mluví jinak než v Čechách?	330
V čem bylo tak významné národní obrození?	332
Proč máme v češtině pády?	336
Čím je čeština charakteristická?	339
Máme se bránit dalším změnám?	342
Jak si mohu rozšířit slovní zásobu?	344
Slovo na závěr	346

Kapitola 33	Zajímavosti z vývoje našeho jazyka	347
Změna v časování		347
Kde se vzalo F		348
Vznik hlásky Ř		350
Proč je písmeno Ú jen na začátku slov		351
Břímě vs. břemeno		353
Významová diferenciacie		354
Tabuová slova		355
Lidová etymologie		356
Protetické a hiátové hlásky		358
Dáte si býkové maso?		359
Problematický vzor stavení		360
Vejce, ale vajec		362
Příklonka -li		363
Kapitola 34	Angličtina a její zvláštnosti	367
Podivná slovní zásoba		367
Ztráta flexe		370
Chaotický pravopis		375
Velké samohláskové posouvání		379
Prameny poznání o jazyce		383
Pomocné „do“		385
Absence dvojí negace		388
Stupňování přídavných jmen		390
Znělé a neznělé hlásky		392
Ship, ale skipper – jak je to možné?		394
Redukce slabik		396
Mylná dekompozice		399
Second vs. other		401
Latinská terminologie		403
Rozloučení		406
Dodatek A	Použitá literatura a další zdroje	407
Dodatek B	Řešení testových otázek	411